

Valimisaktiivsus jäi keskmisest madalamaks

Valimisaktiivsus oli Kundas alla Eesti keskmise - 53,8 protsenti ehk hääleõiguslikest 2727 inimesest käis valmiskasti juures 1258, e-hääli andis aga 200 linlast.

KRISTO KIVIORG,
Meie Kodu

Erakondadest saavutasid pea võrdväärse tulemuse Reformierakond ning Keskerakond, esimene sai 493 häält ning teine 491. Mõlemal juhul tähendab see volikogus viit mandaati. Valmisliit Kunda sai 359 häält, mis andis linnavolikokku neli kohta, Sotsiaaldemokraadid said kokku 97 häält, mis andis neile ühe koha volikogus. IRL jäi seekordsest volikogust välja.

Isikuhääli sai kõige enam keskerakondlane Jelena Fjodorova, kelle poolt hääletas 198 valijat, Kaido Veski Reformierakonnast sai 167 häält, temale järgnes Arvo Vainlo Valimisliit Kundast 49 häälega.

Jelena Fjodorova sõnul jäi ta üldjoontes valimistulemustega rahule, erakond tervikuna aga oleks võinud näidata paremat tulemust.

„Konkurents oli sel korral tugev ja kuna meid oli nimekirjas teistega võrreldes vähem, on tulemus mingis mõttes ootuspärane. Isiklikult saadud häälte arv tähendab muidugi suurt vastutust aga ma olen valmis seda võtma,“ sõnas Fjodorova.

Kuid kes moodustavad Kunda seekord võimuliidu? Fjodorova sõnul näitavad valimistulemused, et inimesed soovivad muutusi.

„Oleme olnud läbirääkimistes juba Reformierakonnaga aga maha istume ka teiste osapooltega. Oluline pole mitte see, mis kohad kellelegi lähevad, vaid see,

et meil on võimalus viia ellu oma programmilisi eesmärgi,“ rääkis Fjodorova.

Kundas valimised võitnud Reformierakonna nimekirja esinumber Kaido Veski pidas samuti valimisi kordaläinuks.

„Kui päris aus olla, siis ega ma endale sellist toetust ei julgenud oodata. Mõtlesin, et kui 60-70 kanti jääb, on see parasjagu kena tulemus, et end oma tegemistes edaspidi julgelt tunda, kuid 167 paneb isegi pisut jalad värisema. Ilmselt näitab minu ja Jelena Fjodorova tulemus kõrvuti asetatuna seda, et kohalik inimene on üsna tüdinenud hetkeolukorrast ning soovib kui mitte lõplikku põlvkonnavahetust, siis vähemalt suhtumise muutumist linna juhtimises,“ kommenteeris Veski.

Veski sõnul on nad keskerakonnaga läbi rääkimas ning seni ületamatuid takistusi olnud ei ole.

„Mõlemal poolel on piisavalt häid ideid linna arendamiseks ning puuduvad ka radikaalsed nõudmised, mis teist poolt ärritada võiksid. Meie esimeseks eesmärgiks ongi korralik valitsemisprogramm konsensuslikult kokku panna ja alles seejärel tegeleme konkreetsemate ametikohatadega,“ sõnas Veski.

Arvo Vainlo, Valimisliit Kunda:

„Meil on üks koht volikogus juures, seega valimised olid meie jaoks positiivse märgiga. Milline saab olema aga Kunda uus koalitsioon on hetkel keeruline öelda. Tavaliselt on nii, et valimised võitnud erakonnad võtavad võimalike läbirääkimispartneritega

Valimiskomisjon koosseisus Tiina Tamberg, Janar Vellak ning Anne Paavel häälte teistkordsel üllgemisel 21. oktoobril. Foto Kristo Kiviorg

ise ühendust, meiega seda tehtud veel ei ole, seega kohvipaksu pealt ennustama ei hakka.“

97 häält saanud sotsiaaldemokraadid tulemuste üle ei kurvasta.

„Meil oli nimekirjas neli inimest, neljakesi nõnda palju hääli saada on hea tulemus. Meil ei olnud jaksu teha aktiivset kampaniat, hääli korjasid need, kes tegid jõulist lobitööd,“ lausub linnavolikokku tagasi valitud Heldur Lahne.

Lahne sõnul on uus volikogu koosseis huvitav, erakonnad on temaga ka juba jõudnud kontakteeruda.

„Enamus ajast olen siiski isesisvalt otsuseid teinud, mitte nõnda nagu suured ja tugevad arvanud on. Eks tuleb esimene volikogu ära oodata ja vaadata, mis juhtuma hakkab,“ ei hakanud Lahne tuleviku üle spekulerima.

Lehe trükikotta mineku hetkeks ei olnud veel siiski lõplikku selgust selles, kes ja millises kombinatsioonis moodustavad Kunda koalitsiooni.

UUS LINNAVOLIKOGU

Reformierakond

- Kaido Veski
- Erko Vallbaum
- Ahto Tull
- Arvo Kullamaa
- Grisse Süda

Keskerakond

- Jelena Fjodorova
- Niina Gruša
- Jüri Frolov
- Irina Arsentjeva
- Viktor Bauman

Valimisliit Kunda

- Arvo Vainlo
- Ando Källo
- Riina Sooäär
- Linda Villik

Sotsiaaldemokraadid

- Heldur Lahne

Allikas: Meie Kodu

Toimetaja veerg

Muutuste viis indikaatorit

On olemas mõningad märgid, mille ilmnemisel on mõistlik aeg maha võtta ning vaadata üle prioriteedid ja suunad elus. Ehk teisisõnu, teha väikest isikliku aja ja energia inventuuri. On viis võtmeid indikaatorit, mida jälgida, kas inventuuriks on aeg käes või mitte.

1) **Huvi.** Kus on sinu tegelik huvi antud hetkel/ajamomendil elus. Mõnikord ei pane me täheleki kui huvikese muutub, me ainult arvame, et see on endiselt seal, kus varemgi.

2) **Sujuvus.** Kas iga päev on kui tõkkejooks või saab ka vabalt ringi lipata? Sujuvus on seotud positiivsete emotsioonidega, mitesujuvus negatiivsetega. Milline on nende emotsioonide vahetorkord olnud viimasel ajal? Nn teetõkkeid/ väljakutseid on kahte sorti - nad on kas hoiatava või kasvatava loomuga ja alati nad suunavad meid kusagile. Kui edasiminekutunnet ei ole, ja erinevaid takistusi muudkui kuhjub, oleme omade-ga valel sihil liikumas. Sujuvus puudub ka status quo seisundis, sest olukorra hoidmine nii nagu on, nõuab aja möödudes järjest suuremat pingutust. Lõpeb see jõuetusega. Ainus, mida me elust otsime on kogemus, kõik muu on teisejärguline.

3) **Tervis.** Oled tihti tervisega kimpus. Füüsis peegeldab meie vaimset seisundit kõige otsesemalt. Kui oled väsinud või liiga tihti haige, on aeg hoog maha võtta, tegutsemisviise ja/või kohta ning hoiakuid muuta. Keha on alati targem kui mõistus. Kui oled väsinud, puhka. Kui oled energiline ja keha puhata ei taha, siis ära maga.

4) **Sina ise tunne.** Kui palju on aega, sinu elus praegu, mil saad olla sina ise? Kas oled oma igapäevast tööd tehes tundnud, justnagu ei kuuluks sa sellesse seltskonda või gruppi? Kui pead olema liiga tihti see, kes sa tegelikult ei ole, on see üheks oluliselt signaaliks ja koht peeglist vaatamiseks.

5) **Põnevus.** Kogu aeg ei pea elu põnev olema aga kogu aeg ei pea see ka igav olema. Igäiks meist saab aru, kui oleme tolmukihi alla mattunud. Küsimus on vaid kas julgeme seda tunnista-da, kas julgeme olla ausad eneste suhtes. Elu loomulik põnevus on kui isiklik ristiretk, teel olles sa ei tea, mis ootab sind järgmise nurga või puu taga, aga sa lähed, sest see on sinu tee minna, sa tunned seda, toda miskit eneses, seda tibatillu-kest võbelust. Jah, see on see! Ja sa julged. Mõni-kord piisab vaid vaatenurga muutmisest, et kõik muutuks. On ju vahe, kas laod lihtsalt müüri või ehitate koolimaja.

Head Kunda inimesed!

Käesolev aasta hakkab varsti lõppe-ma ja uus algav aasta toob endaga kaasa nii mõnegi muudatuse.

Sel aastal lõpevad linnal koostöölepin-gud mitme erineva ettevõttega. Kuni aasta lõpuni veab linnas jäätmeid AS Ragn-Sel-s, uuest aastast hakkab jäätmeveoteenust Kunda linnas pakkuma AS Eesti Kes-konnateenused. Teine suurem muudatus puudutab linna kõnniteede ja haljasalade aastaringset heakorda. Alates jaanuarist läheb vastavalt linnavolikogu otsusele kogu linna haljasalade ja kõnniteede hool-dus üle linna majanduskeskusele. Samuti lõpeb linna sõiduteede aastaringne hool-dusleping AS Silvel Teenusega. Kes hak-kab jaanuarist linna tänavatelt lund lükka-ma, selgub aasta lõpuks. Siinkohal loodan kõikide linnakodanike mõistvale suhtumi-sele, kuna iga muutus võib esialgu kaasa tuua segadusi. Anname enda poolt parima, et kõikide teenuste üleminek uutele tegi-jatele sujub valutult ja harjumuseks kuju-nenud rütm saavutatakse võimalikult kii-resti.

Palju kõneainet on viimastel kuudel te-kitanud Kunda kool. Uue koolijuhhi otsimi-ne ja leidmine ei ole sujunud nii hästi kui lootsime. Eelmise direktori töölt lahkumi-sest on möödunud kolm kuud ja kahjuks esimesel konkursil ei õnnestunud linnal koolile uut juhti leida. Hetkel on käimas uus direktori otsingu konkurss, mille täht-aeg on oktoobri lõpp. Lükkasime uue kon-kursi teadlikult oktoobrikuusse, kuna seo-ses valimisperioodiga toimub nii mõnigi muutus aktiivsete inimeste tööelus ja loo-tus leida hea juht Kunda koolile on suu-rem. Hea ja paljulubav märk on ka see, et meie kooli vastu jätkuvalt huvi tuntakse, sest juba esimese kahe nädala jooksul lae-

kus mitu soovivaldust kandideerimiseks direktori ametikohale. Uue koolijuhhi saa-bumise ootame uusi tuuli koolielus ja arengus. Kõikidele õpetajatele, õpilastele ja lapsevanematele soovin seniks meele-kindlust ja kannatlikkust. Praegu on koolil keerulised ajad, aga koos saame hakkama ning õpetajatel on vahendid ja võimalused õpilastele koolitarkuse andmiseks jätku-valt olemas.

Värviline sügis on käes. Tundke rõõmu oma kodulinna üle ja andke oma panus, et Kunda linnas oleks hea elada. Soovin kõi-kidele kaasinlastele ilusat värviküllast sü-gist,

Teie linnapea Riina Sooäär

Hingedepäevaks

Sügisene vaikus me ümber-lindude ärarendamis-rutt.

Igal inimesel omad mured ees-keda saatmas rõõm, keda nutt.

Seepärast süütame küünlad neile, kes puhkavad toonela teel.

Toogu lähemale leegi soojus meie armsaid mälestusi kallitest veel.

Oma saatust, oma raskust tuleb kanda, ükskõik kui ränkaskes see ka on.

Pole võimalik saatusele altkäemaksu anda, konarlikku eluteed siledaks muuta ei saa.

Ole tugev, ära murdu elutormis, elu edasi minema peab.

Kuigi ajavool parandab haavad-aga aeg mälestusi ära ei vii.

-Vaike-

MEIE KODU

Väljaandja: Kunda linnavalitsus
Kasemäe 19, telefon 3255998
www.kunda.ee, kristo@kunda.ee

Tehniline teostus:

Kalurileht. Telefon 5649 5252
www.kalurileht.ee, kalurileht@gmail.com

Muudatustes korraldatud olmejäätmete veol

SIRJE LIISKMAA,
heakorranõunik

Kunda linnas on korraldatud olmejäätmete vedu alates 2001. aastast. Senise jäätmevedajaga Ragn Sells lõpeb Kunda linnal leping 31.12.2013. Suured tänud senisele vedajale. Koostöö Kunda Linnavalitsuse ja Ragn Sells AS-i vahel on laabunud alati hästi ja ilma suurimate tõrgeteta.

2013. aastal läbi viidud hanke tulemusel on Kunda Linnavalitsus tunnistanud oma 12. septembri 2013 korraldusega nr 138 parimaks AS-i Eesti Keskkonnateenused pakkumise. Alustatud on ettevalmistustega lepingu sõlmimiseks. AS-iga Eesti Keskkonnateenused sõlmatakse kontsessioonileping olmejäätmete vedamiseks Kunda linna haldus-territooriumilt järgmiseks viieks aastaks, 1. jaanuarist 2014 kuni 31. detsembrini 2018.

Teadmiseks kõigile jäätmevaldajatele:

Seoses sellega, et 1. jaanuarist algab uus korraldatud olmejäätmeveo periood ja vahetub jäätmevedaja, kaotavad alates 1. jaanuarist 2014 kehtivuse kõik jäätmevaldajate ja Ragn-Sells AS-i vahel sõlmitud jäätmeveo lepingud ning Kunda Linnavalitsuse poolt välja antud load jäätmemahuti harvemaks tühjendamiseks või ühise konteineri kasutamiseks, samuti korraldused korraldatud jäätmeveo teenuse kasutamisest ajutiseks vabastamiseks.

Vastavalt Jäätmeseaduse § 69 lõikele 1 loetakse kõik jäätmevaldajad Kunda linnas oma elu- või tegevuskohas automaatselt liitunud korraldatud jäätmeveoga, alates linna ja vedaja vahel sõlmitud kontsessioonilepingu ja vedajale väljastatud korraldatud jäätmeveo jäätmeveo kehtima hakkamisest.

Seega on kõik Kunda linna jäätmevaldajad alates 1. jaanuarist automaatselt liitunud korraldatud jäätmeveoga. Uue jäätmevedajaga jäätmekäitluslepingu sõlmimata jätmise ei vabasta jäätmevaldajat korraldatud jäätmeveoga liitumise ega jäätmeveo

teenuse eest tasu maksmise kohustusest.

Tulenevalt Kunda linna jäätmehoolduseeskirjast on jäätmevedajal õigus jäätmekäitluslepingut mitte sõlminud jäätmevaldajale esitada tühisõidu eest jäätmeveo arve, kui jäätmevaldaja ei ole linnavalitsuse korralduse alusel korraldatud jäätmeveoga liitumise kohustusest vabastatud.

Jäätmevaldajatel on õigus:

1. Esitada taotlus ühise jäätmemahuti kasutamise õiguse saamiseks

2. Esitada taotlus korraldatud jäätmeveoga perioodilise liitumise õiguse saamiseks

3. Esitada taotlus korraldatud jäätmeveoga mitteliitumise õiguse saamiseks juhul kui kinnistul ei elata või kinnistut ei kasutata.

Tulenevalt Jäätmeseaduse § 69 lõikest 5, peavad kõik eelnimetatud korraldustega vabastatud jäätmevaldajad esitama iga järgmise aasta 20. jaanuariks Kunda Linnavalitsusele kirjaliku kinnituse, et kinnistul ei ole aasta kestel elatud või kinnistut ei ole kasutatud. Jäätmevaldaja, kes ei esita nimetatud tähtajaks kinnitust, loetakse korraldatud jäätmeveoga liitunud 21. jaanuarist arvates.

Korraldatud jäätmeveoga on hõlmatud järgmised jäätmeliigid:
Paber ja kartong (jäätmekood 200101)

Segaolmejäätmed (jäätmekood 200301)

Tulenevalt Jäätmeseadusest on kohustus olmejäätmete konteinereid tühjendada eramajades minimaalselt üks kord 28 päeva jooksul, kolme ja enam korterite arvuga majades vähemalt üks kord nädalas.

Uuendustest täpsemalt räägitakse AS-i Eesti Keskkonnateenused poolt korraldataval kliendipäeval detsembri alguses. Kliendipäeva toimumise aeg ja koht täpsustatakse hiljem, sellest informeeritakse jäätmevaldajaid vedaja kodulehel www.keskkonnateenused.ee ja eeltäidetud lepingu kaaskirjas. Vabandame ette, sest teenuse üleminekuga ühelt ettevõttelt teisele võib esineda ajutisi ebameeldivusi ja arusaamatusi.

Alates 1. jaanuarist 2014 hakkavad kehtima AS-i Eesti Keskkonnateenused poolt pakutud uued jäätmeveo teenustasud.

TEENUSTASUD ALATES 1. JAANUARIST 2014

Jäätmemahuti suurus liitrites	Teenustasu hind segaolmejäätmete ühekordse käitlemise eest	Teenustasu hind paberi ja kartongi ühekordse käitlemise eest
30 - 50	0.10	
80 - 100	0.10	
140	0.10	
240	0.10	
600	3.50	0.10
660	3.50	
800	6.00	
1 500	8.00	
2 500	19.00	0.10
4 500	36.00	

Hinnad on koos käibemaksuga.

LISATEENUSTE HINNAKIRI ALATES 1. JAANUARIST 2014

Jrk nr	Lisateenus		Hind käibemaksuta	Hind käibemaksuga
1	Veograafiku või lepingu korduv paberkandjal posti teel väljastamine kliendile	kord	1.28	1.54
2	Võlateate korduv esitamine	kord	3.20	3.84
3	Jäätmemahuti või selle hoiukoha avamine kliendi võtmega	kord	9.59	11.51
4	Jäätmete kogumismahuti pesemine	kord	30.00	36.00
5	Vana jäätmemahuti väljavahetamine: kliendile toomine, kliendilt äraviimine	kord	20.00	24.00
6	Jäätmete kogumismahuti rent (suurus liitrites)	80	1.51	1.81
		140	1.58	1.90
		240	2.25	2.70
		600	4.90	5.88
		660	4.90	5.88
		800	6.02	7.22
		1 500	14.32	17.18
		2 500	15.44	18.53
		4 500	30.13	36.16
7	Jäätmete kogumismahuti müük (suurus liitrites)	80	38.35	46.02
		140	38.35	46.02
		240	47.93	57.52
		600	150.19	180.23
		660	150.19	180.23
		800	153.39	184.07
		1 500	185.34	222.41
		2 500	447.38	536.86
		4 500	530.47	636.56

Väikese lava su

Põrandaalused juba 20 aastat põranda all!

Põrandaalused on karaktertantsurühm, kes tegutseb Kunda klubis ja võtab täieõigusliku liikmena osa Rakvere pensionäride klubi „Hämarik“ tööst.

Nime saime 1997. aastal ise-tegevuslaste jõulupeolt. Senini olime tegutsenud omaette, kuulmata ühegi asutuse või klubi alla.

Paariks aastaks poetasime end „Videviku“ juurde tegutsema ja peale seda oleme ametliku ringina oma klubi all.

Esimese ametliku tunnustuse saimegi 1997. aastal Lääne-Viru-

maa pensionäride naljapeol Roelas.

Arendatud ja tegeletud on peamiselt karakter- aga ka rahva-, klassikalise ning showtantsuga. Repertuaar on 2/3 osas omalooming. Esimene tants oli meil „Kantrilugu“, kuna siis oli kantri väga moes. Kui tuli disko-aeg, sündis „Pensionäride disko“, kui oli päevakorral Euroopa Liitu astumine, valmis tants „Euronõiad“. On ka mitmeid naljatantse nagu „Konn kosib naist“, „Plastilised daamid“ jne. Eraldi tantsuplokk on meil jõulude ajaks. Meie tantsurühma

eripäraks on see, et pakume tegevust vanema generatsiooni tantsijatele ja meie esinemised on väga oodatud maakonna eakatele suunatud sündmustel aga ka kaugemal. Vabariigist väljapool oleme samuti käinud Lätis, Soomes, Ahvenamaal jt paigad. 2008. aastal õnnestus meil saada TV3 telesaatse „Hommikukööki“, kus tantsisime oma lemmiktantsu „Meremees“. Ühistest üritustest olgu mainitud veel väljasõidud piknikele, saunaõhtutele ning ekskursioonidele. Kaksikümmend aastat ühe huviringi tegevuses

on pikk aeg, oleme alati eesmärgiks pidanud järjepidevuse hoidmist, tantsukultuuri arendamist ja publikule nauditava kontsertkava pakkumist. Tänuksõnad olgu öeldud Väike Seinale, tänu temale saime alati esineda maakondlikel üritustel. Aitäh Pilvi Kallavusele ja Karin Metsale, kellega käisime esinemas üle Eesti Värskast Saaremaani välja. Kel vähegi aega, tulge meid kaema „Videviku“ klubi peoõhtul 3. novembril kell 13 Kunda klubis.

TAIMA KIVILA,
ringijuht

ur festival 2013

Adven Eesti pidas Kundas kliendipäeva

Septembri lõpus andis Adven Eesti AS ülevaate soojamajanduse arengutest selle aasta jooksul.

Kunda linna suhteliselt kõrge soojuse hinna peamisi põhjusi on kaks. Esiteks selle sõltuvus maagaasi hinnast ning teiseks katlamaja ja tarbijate suurest kaugusest tingitud kõrge soojuskadu võrgus. Neid mõlemad küsimused plaanisime lahendada puiduhakkekatlamaja rajamisega linnale lähemale. Planeerimise käigus kaaluti mitmeid asukohti, mille hulgast osutus parimaks Võidu tänava tühi maatükk. Jaanuaris keh-

testas Kunda Linnavolikogu vastava detailplaneeringu. Kahjuks on see plaan peatunud seoses planeeringu vaidlustamisega kohtus. Me ei ole peatanud kogu Kunda kaugkütte arendamist, sest meie kohustus on tagada Kunda linna elanike varustamine soojusega. Oleme asunud täitma Kunda linna kaugkütte ümberkorraldamise projekti teist osa, milleks on puiduhakkekatlamaja toetava maagaasikatlamaja rajamine. Selle paigaldamise ettevalmistused käivad Kunda tsemenditehase kontorihoone kõrval. See peaks käiku minema novembri esimesel poolel.

Külmadel talvepäevade soojusvajaduse katmiseks jääb tööle ka Jaama tänav 12 asuv vana katlamaja. Samuti oleme paigaldamas väikseid katlaid vana linnaosa tarbijatele, et välja lülitada sealne ebaefektiivne võrk.

Kuna puiduhakkekatlamaja ei ole võimalik praegu rajada, siis soojuse hind jääb sõltuma maagaasi maksumusest. Arvestades maagaasi mõningast hinnalangust saime eelmisel kütteperioodil mitmel kuul müüa soojust piirhinnast madalama hinnaga. Peale kevadist tõusu on õnneks suve jooksul maagaasi hind veidi langenud, see-

tõttu saime ka septembris soojust müüa piirhinnast odavamalt hinnaga 77,28 €/MWh (käibemaksuga 92,74). Kehtiv piirhind on 81,29 (97,55). Kui maagaasi hind püsib sellel tasemel, siis müüb Adven Eesti ka järgnevatel kuudel soojust piirhinnast odavamalt. Kahjuks aga sõltub maagaasi hind maailmaturul kujunevatest õli hindadest ja dollari kursist, seetõttu mingeid lubadusi anda ei saa. Soojuse tegelikud müügihinnad avaldame iga kuu alguses oma kodulehel.

ARBO REINO,
kliendihalduse valdkonna juht

50 aastat muusikaharidust Kundas

HÄLI LÄÄNE

Kunda muusikakooli akordioniõpetaja
aastatel 1963-1966

ESIMESE ÕPETAJA
MEENUTUSED*

Kunda Lastemuusikakool avati 1. septembril 1963 vanas kõrges kivimajas. Tööd alustas kool kolme õpetajaga: direktor Mari Valk (hilisemalt Kornelt ja Nõlvak), õpetajad Mae Tammis ja Häli Varemäe (hilisem nimi Lääne). Õppetöö toimus kahel erialal: klaver ja akordion.

Meenutan tihti kõiki oma tolaseid õpilasi väga sooja tundega. Nad olid musikaalsed, töökad ja tublid. Kunda Muusikakooli 40. juubelil meenutas Mari Nõlvak, et mul oleval olnud nädalakoorumus 65 (!) tundi.

Minu esimestest õpilastest jätkasid muusikaõpinguid akordioni erialal Valentina Roguljova Tallinna Georg Otsa Muusikakoolis, Riina Pismennõi ja Anne Varend Tartu Heino Elleri nimelises Muusikakoolis. Oli muidugi veel päris mitmeid andekaid ja perspektiivikaid õpilasi, kes kõik on leidnud oma koha elus. Hindan kõrgelt muusikalise alghariduse tähtsust inimese kujunemisel.

Mäletan muusikakooli õpetajate kohtumist tollase Kunda tehase direktori hr Vaviloviga. Tehase juhtkond oli muusikakooli uue õppehoone remondi eestvedajaks. Juba järgmist õppeaastat alustasime vastremonditud endises polikliiniku majas.

Teisel õppeaastal alustas muusikakoolis tööd lisaks kaks klaveriõpetajat ning klarnetiõpetaja. Ku-

junes ühteheidev ja rõõmsameelne kollektiiv. Tundsi ühiselt rõõmu õpilaste edusammudest.

Töötasin Kunda lastemuusikakoolis kolm aastat. Sellest elupeeriost on jäänud palju ilusaid mälestusi, mis on seotud nii kooli kui ka väga heade sõpradega väljaspool kooli. Kundas oli lisaks koolidele vilgas kultuurielu tehase klubis, mille direktor oli Karin

Mets, kohviku tagatoani välja, kus toimusid sisukad üritused.

On hea meel tõdeda, et Kunda muusikakool pühitseb oma 50 aasta juubelit – kool on püsinud, arenenud ja tal on oluline roll Kunda kultuurielu edendamisel.

**(Häli Varemäe on tööle võetud Kunda Lastemuusikakooli direktori esimese käskkirjaga)*

Mälestused muusikakooli algusaastatest

JUTA TIITSO

Kunda muusikakooli klaveriõpetaja aastatel 1964-2002 ja alates 2007.a tänaseni

Alustasin Kunda muusikakoolis tööd 1964. aastal – kooli eksisteerimise teisel aastal. Samal aastal tuli Kundasse veel puhkpilliõpetaja Toomas Ohakas ja teine klaveriõpetaja Ivan Sepp.

1. septembril 1964.a võeti esimesse klassi 25 õpilast, kokku oli muusikakoolis sel ajal 78 õpilast. Akordioniõpetajal oli väga suur koormus, sest tunde tuli anda 21 õpilasele. Klaveriõpilasi oli kahe õpetaja peale 35. Koormused olid väga suured, aga töö oli huvitav, lapsed musikaalsed, õhkkond hea ja ümberringi suhtumine heatahtlik. Kooli õpilased

olid aktiivsed, aitasid kõiki üritusi läbi viia, andsid välja seinalahte „Noor Muusik“ jne.

Järgnevad aastad on huvitavad selle poolest, et kooli tuli palju uusi pedagooge, kelledest kujunesid oma ala tõelised professionaalid. Esimene töökoht andis nii palju kogemusi, et hiljem siit lahkudes teistesse koolidesse olid endised Kunda õpetajad suures enamuses osakonnajuhatajad: näiteks Sirje Kaivoja, Jutta Laar (Tiitso), Aime Õun, jt.

Kunda muusikakooli I lend lõpetas juba 1967. aastal, sest puhkpille ja akordionit õpiti sel ajal viis aastat, teisi pille seitse aastat. Nüüd on kõikide pillide õppimise ajaks seitse aastat.

1969.a on meelde jääv aasta

kooli ajaloos, sest siis õppis koolis 100 õpilast – see on kõigi aegade suurim arv. Samal aastal lõpetas Kunda muusikakooli III lend, kus kõik kaheksa lõpetajat olid klaveriõpilased – nende seas ka kolm tulevast klaveriõpetajat: Sirle Liukkonen, Tiina Põiklik ja Imbi Ivask. Tiina Põiklik alustas õpetajana tööd juba samal aastal. Hiljem tulid kooli tööle ka vilistlased Mae Kõverik, Helve Mäekivi, Ljubov Kljutšnik, Valentina Lahne, Kaie Aja, Kaia Tambi, Merike Suban. Kuna olime õpetajatega enam-vähem ühealised, siis sobisime üksteisega väga hästi. Me üksnes ei töötanud koos, vaid veetsime ka palju oma vabast ajast koos, samuti olime ringijuhid klubis. Mae Tammi juhatas naiskoori „Salme“,

oma ilusa häälega esines ta tihti solistina nii klubis kui muusikakooli kontsertidel. Olin tema kontsertmeistriks. Mati Kaivoja juhatas puhkpilliorkestrit. Mina, Jutta Tiitso asutasin naisansambli „Neda“, viuliõpetaja Sirje Laar (Tambi) oli tollal klubis kunstiline juht ning laulis ka naisansambli.

Direktor Mari Kornelt lahkus 1974.a elama Lõuna-Eestisse ja muusikakooli direktoriks sai Sirje Tambi.

Olen olnud ülimalt rahul ja õnnelik, et olen saanud töötada nii nooruslikus ja pingevabas õhkkonnas. Mitte kõigile ei ole antud võimalust ja vabadust oma unistusi teostada nii loominguliselt nagu see on olnud võimalik Kunda muusikakoolis.

Seitse korda kukud, kaheksandal jääd juba püsti

Just selline on Kundas suurt populaarsust võitnud treeningklubi Team Yong hüüdlause. Veidi üle aasta Kundas treeninguid läbi viinud Marko Levtsenko on huviliste rohkuse üle üllatunud, treenijaid jagub viien-dast eluaastast keskeani välja.

KRISTO KIVIORG

Kuidas Kundasse treenin-guid läbi viima sattusid?

Olen ise olnud põline Rakvere elanik, suviti noorpõlves sai päris tihti Kunda rannas aega veedetud. Elama ja trenne läbi viima tulingi siia eelmisel aastal. Sisse elada aitab elukaaslane, kes on siit pärit. Kundas on kõik eluks vajalik olemas - head tingimused treeningute läbiviimiseks spordikeskuses, haridusasutused, kauplused, erinevad teenused, loomulikult meri, odavad korterid jne. Enne Kunda tulekut elasime elukaaslasega nii Rakveres kui ka Tallinnas.

Kuidas treeningutega hetkel läheb. Huvi on vist päris suur?

Huvi on olnud üle ootuste suur, trenni ihkajaid oli üle poole rohkem kui esilagu arvata oskas. Treeningud on kõigile avatud alates viiendast eluaastast, vanuse ülempiiri ei ole. Hetkel on kaks gruppi kellele kaks korda nädalas spordikeskuses trenne läbi viin – on väikesed harjutajad koos algajatega ning edasijõudnute grupp.

Tavaliselt on paljudel, kes tegelevad erinevate võitluskunstidega, ka oma isiklik vaimne filosoofia, mis inimest edasi kannab. Milline on see sinul?

Olen lugu pidanud tervislikest eluviisidest, olen alati arvanud et terves kehas peidab ennast terve vaim. Minu filosoofia on seotud julgusega proovida uusi asju. Kunagi ei tohiks alla anda, vastasel korral ei jõua eales eesmärgini. Võid seitse korda pikali lennata aga kaheksandal korral võid juba püsti jääda. Täna sel päeval on võitluskunstid ja sellega seonduvad alad muutunud modernseks, iidset filosoofiat nõnda palju ei rakendata. Ise lähtun mõttest, et parem arutu aktiivsus kui arukas passiivsus! Samuti olen terve oma senise elu öelnud ei alkoholile ja muudele mõnuainetele. Nendest

Kindla peale minnes uut ei avasta, tuleb võtta riske, hüpata ja lasta elul end kinni püüda.

on palju teisi ja paremaid lõdvestusmeetodeid, sportimine näiteks. Kui tegeleda millegagi, tuleb anda endast maksimum - nii me jõuame täiuslikkuseni! Täiuslikkuseni jõudmiseks ei ole esimesel kohal talent, vaid see, kui palju inimene ise midagi tahab ja selleks teeb. Kõik sõltub meist endast. Lähem peale trenni alati koju hea tunde kui trennis olen saanud endast parima anda ja õpilased rahul on.

Kuidas Team Yong spordiklubi alguse sai?

Spordiklubi löime koos Albert Benediktiga kaks aastat tagasi, võtsimegi eesmärgiks avada trennigrupid erinevates linnades. Tõlkes tähendab Team Yong julget draakoni meeskonda. Draakon - see on julgus, võimsus, erilisus. Lisaks Kundale käib grupp koos ka Rakveres, lähituleviku plaanidesse mahub ka martial arts tricking treeningrühmaga alustamine Raplas ja Tallinnas. Ma ise annan taekwondo ning seni ainsana Eestis ka ekstreemvõitluskunsti (extreme martial arts) trenne, individuaaltren-

ne käiakse siin võtmas üle Eesti. Oleme ainus klubi Eestis, kes ekstreemvõitluskunsti ala ametlikult arendab ja propageerib. Meie klubi Rakvere harus viljelatakse vabavõitlust (MMA ehk mixed martial arts). Sügisel alanud uue hooaja raames tahaks korraldada harrastajatele ka paar laagrit ning osaleda ka piiritagustel võistlustel. Astume ühe sammu korraga, eks siis ole näha kuidas hooaeg möödub.

Oled spordis olnud 16 aastat. On see sinu unistuste teekond?

Nii võib öelda küll. See on see, mis mulle meeldib, see aitab mul oma unistusteni jõuda. Kohal ma veel ei ole aga suund on õige.

Lisaks sporditegemisele proovid kätt ka ettevõtluses. Millega täpselt tegeled?

Mul on olnud noorest peast tahtmine ise midagi teha, katsetada ning proovida, olla võimalikult palju ise omaenda aja peremees. Sõpradega on meil firma, mis tegeleb kinnisvaraga - vahendame, ostame, müüme, renoveerime, lisaks pakume ka haljastus- ja heakorraga seonduvaid töid. Toome maale ka küttegaanuleid pelletite tarbeks. Kõige värskem ettevõtmine on seotud aga vinüülklede maaletoomisega. Vinüülklele on palju kasutusvaldkondi alates kinnisvarast ning kodusisustusest lõpetades autode remondi, tuuningu ning reklaamiga.

Ettevõtluses tegutseda ja oma aja peremees olla tähendab võimet tulla erinevate hirmudega toime.

Kõige suuremad hirmud on ikka seotud oma isiklike investeeringutega - ei saa ju kunagi lõpuni kindel olla, kas ettevõtmine hakkab toimima või mitte, kas ettevõtmisse paigutatud raha on võimalik ka tagasi teenida. Ettevõtlust on võimalik edukalt arendada ka oma põhitegemiste kõrvalt, ja sealt siis samm-samult edasi liikuda.

Sõbrad jälle koos! Foto: erakogu

Kunda kooli comeniuslased käisid Türgimaad avastamas

28. septembrist 7. oktoobri viibis Kunda kooli esindus Türgis Tarsuse linnas Tarsus Anadolu Sağlık Meslek Lisesi koolis.

Õpilastest olid kaasas abiturientid Else Källo, Gerli Anderson ja Tanel Hein; õpetajatest Ülle Juuse-Tumak, Ruth Kaljund, Kaire Reimus ja Luule Raam. See oli projekti „Discovering Each Other“ viimane välisreis, kevadel kostitame kaugeid külalisi oma koolis. Järgnevalt õpilaste muljed reisist.

PERE, TRADITSIOONID:

Türgi pered, kes meid vastu

võtsid, olid ääretult sõbralikud ning avatud. Inglise keelt väga ei osatud, aga sellest polnud midagi, sest suhelda sai vabalt ka kehakeeles ning seeläbi ka türgi keelt õpitud. Samuti sai tutvutud ka pere sugulastega ning kõik koos piknikul käidud. Aga nagu alati, olid ka seal teised kultuurid ja tavad. Näiteks päevas neli korda saime kuulda kutset palvusele, mis üle terve linna kajas. Suureks šokiks olid ka kohalikud WC'd, milleks olid augud põrandas. Algselt oli uue keskkonnaga raske harjuda, kuid juba mõne päeva pärast said asjad selgeks ning isegi koraan

hakkas meeldima. Toidud, mis meile pakuti olid sealse rahvale igapäevased, kuid meile, kartuli-hapukapsa-lastele, vägagi eksootilised. Esimesel päeval valmistati meile õhtusöögiks keedetud viigipuu lehe sisse keeratud lihasegu ning soolast, veega segatud keefiri. Nõnda harjusime nendegi söökidega ning mõnda einet võib lausa igatsema jääda.

SÕPRUSKOND:

Türgi noored olid väga sõbralikud ja hoolivad ning tervitasid meid avasüli. Mida aeg edasi, seda rohkem hakkasime suhtlema ka Itaalia ja Hispaania tiimi

noortega. Üks meeldejäävaim seik oli kohalikus karaokebaaris, kus läksime oma suure seltskonnaga tantsima ning õhtu lõpuks tegid kõik laval oma lauluetteaste. Samuti ei puudunud ka armastuskirjad ja murtud südamed. Võib öelda, et reisi lõpuks olime leidnud endale väga head sõbrad. Suhtleme siiani oma peredega ning ka Itaalia ja Hispaania tiimide noortega.

Meie Sitsiilia reisist saate ülevaate, kui külastate aadressilt www.ee Comeniuse kodulehte. Sinna on kavas panna ka lustakas fotomeenus Türgimaast.

Luule Raam, Kunda ÜG

Spordikeskus ootab huvilisi treeningutesse

Spordi tegemise hooaeg on täies hoos. võimla, jõusaal ning tegevused väikeses saalis.

Kunda Spordikeskuses on võimalik spordiga tegeleda jõusaalis, väikeses saalis, võimlas ja ujulas. Samas ning täiendavalt pakub keskus ka taastus-lõõgastumisvõimalusi mullivanni, auru- ja leilisaunade näol. Lastele on sisustatud mängumaa mida saab külastada nii üksikkülastusena kui ka sünnipäevade pidamiseks. Majas töötab kohvik.

Selle hooaja peamiseks uuenduseks on see, et septembris alustas tegevust kergejõustiku sektsioon Meelis Kari vedamisel ning oktoobrist on võimalik lauatenise huvilistel osaleda kaks korda nädalas lauatenisetreningutel Pekka Laidineni juhendamisel. Osavõtt treeningutest on koolilastele tasuta. Täpsem info meist ja meie tegemistest on spordikeskuse kodulehel. Soovime kõigile sportlikku ja tervistavat sügishooaega. Kohtumiseni Kunda Spordikeskuses!

Erge Loorits, spordikeskuse juhataja

Mälestusvõistlus sai uue formaadi

Kunda linna staadionil on Adolf Noormetsa mälestust võistlusena meeles peetud juba neli aastat. Kolmel eelmisel aastal on võisteldud kettaheites.

Sellel aastal toimus mälestusvõistlus heidete mitmevõistlusena, kus oli kavas ketas, kuul ja oda. Võistlus kujunes põnevaks, sest mitmevõistluse võitjad ning paremusjärjestus selgusid alles pärast viimast ala.

Naiste absoluutarvestuses oli parim Valeria Radajeva Audentese spordikoolist punktisummaga 2114. Meeste absoluutarvestuses oli parim Tanel Saatman Mäetaguse spordikoolist 1700 punktiga. Parimaid tulemusi Kunda võistlejatest näitasid Age Kaljuorg naiste arvestuses ning Vitali Budilov meestest. Võistlust korraldas Kunda Spordikeskus. Võistluse heale kordaminekule aitasid kaasa Jaak Vettik, Meelis Kari, Marko Levtsenko, Viktoria šutova, Kent Kerner, Kristina Rõkalova, Rakvere Spordikeskus, Kunda klubi ning majanduskeskus. Aitäh kõigile!

Erge Loorits, Kunda Spordikeskuse juhataja

Uut e-arvet ja pikemat kontonumbrit karta ei tasu

KATRIN TALIHÄRM,
Eesti Pangaliidu tegevdirektor

Eesti liitumine ühtse euro-maksete piirkonna SEPA-ga toob alates järgmise aasta veebruarist inimeste jaoks kaasa kaks tajutavat muutust. Esiteks asendatakse otsekorraldused automaatselt e-arve ja e-arvel põhineva püsimumaksetega ning teiseks tuleb harjuda senisest pikema kontonumbriga.

Pangad ja suur osa ettevõteteid on muutusteks valmistumas. Meil kõigil tasub olla vaid tähelepanelik ning jälgida muudatusi selgitavaid juhiseid, mida leiame oma elektroonilistest või tavapostkastidest.

E-ARVEL PÕHINEV MAKSELAHENDUS

2014. aasta veebruaris lõppeb Eestis senisel kujul otsekorralduste kasutamine. Edaspidi on arvete automaatne tasumine võimalik e-arve alusel.

E-arvel põhinev makseteenus on otsekorraldusest moodsam ja mugavam teenus, mida kasutavad näiteks ka soomlased. Kui seni saatis energia- või telefonifirma arve inimesele ja maksenõude panka, siis edaspidi saadab ettevõtte panka e-arve. Klient saab soovi korral internetipangas e-arve üle vaadata, makse tasumine toimub aga automaatselt.

Inimese jaoks ei muutu tegeli-

E	E	9	0	9	9	0	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	1	2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Riigi kood		Kontroll pank		Panga kood		Kehtiv siseriiklik kontnumber													

kult palju - kui ettevõtted uuele teenusele üle lähevad, muutuvad otsekorralduse otsekorralduse maksed e-arve püsimumakseteks, ilma et peaksite selleks eraldi midagi tegema. Soovi korral võib edaspidi arveid aga ka ükshaaval endale sobival ajal maksta.

Esimesed e-arved võivad teie e-postkastidesse jõuda juba septembris, kuna ettevõtted lähevad uuele teenusele üle sammhaaval. E-arvele ülemineku täpse aja ja täiendava info teatab kliendile iga teenust pakkuv ettevõtte ise.

Kui aga tänane otsekorralduste kasutaja ettevõtte e-arveid kasutama ei hakka, saate sellest hiljemalt järgmise aasta algul teada oma pangalt. Siis tuleb teenusepakkuja kokku leppida, kuidas arvete tasumine edaspidi toimuma hakkab. Siiski ei tasu selle pärast väga muretseda - kõik suuremad otsekorralduste abil arveldavad ettevõtted on tänaseks asunud e-arvele üleminekuks valmistuma. Probleem võib tekkida mõne väiksema ettevõtte või korteriühistuga, ent needki leiavad ajapikku kindlasti lahenduse.

Kõik e-arved on edaspidi

kliendile nähtavad internetipangas. Kliendid, kes internetipanka ei kasuta, saavad arveid edasi tavapärasel moel, aga otsekorraldustest saavad pangas siiski e-arve püsimumakseteks ning tasumise pärast muret tunda ei pea. Uute teenusepakkuja e-arveid saab automaatselt maksmisele vormistada lisaks internetipangale ka pangakontorites.

UUS KONTONUMBER

2014. aasta veebruaris muutuvad ka kontonumbrid - läheme üle rahvusvahelisele IBAN kontonumbrile. See on vajalik, et saaksime kogu euroalas makseid ühtmoodi teha, sest makse saaja andmed on kõigis riikides sarnaselt esitatud.

Ka siin ei pea me ise midagi tegema - kontonumbrid püsikorraldustel ja määratud makse-

tel muudetakse rahvusvahelisele kujule automaatselt. Pangakliendil tuleb vaid harjuda senisest pikema, muuhulgas riigikoodi EE sisaldava kontonumbriga. Pangad pakuvad ka peale 1.veebruari ajutiselt võimalust algatada makseid vana kontonumbriga ja asendavad maksetel vanad kontonumbrid uutega.

NÄIDE UUEST KONTONUMBRIST

Uus kontonumber on 20-kohaline - 6-kohaline rahvusvaheline algus, millele järgneb 14-kohaline siseriiklik kontonumber. Juhul kui kontonumber on lühem kui 14 kohta, lisatakse selle ette vajalik arv nulle. Kontonumber algab kahetähtlise riigikoodiga (Eesti puhul EE), seejärel tuleb kahekohaline kontrollnumber, millele järgneb kahekohaline pangakood.

Thomas Auväärt

Rahandusministeeriumi finantsturgude poliitika osakonna juhataja

Uute muudatuste taga on laiem eesmärk lihtsustada elektrooniliste maksete sooritamist EL-s

Euro kasutusele võtuga Eestis muutus sularahas maksmine meie jaoks mugavamaks neis riikides, kus on samuti euro käibel. Ehk me pääsesime tülikast raha ümbervahetamisest ja hoiame selle pealt nüüd kulusid kokku. SEPA laiem eesmärk on muuta ka elektrooniliste maksete sooritamine sama mugavamaks nagu eurodes tasumine sularahas. SEPA tähendab lihtsustatult ühtseid EL standardeid elektrooniliste maksete sooritamiseks. Nende standardite rakendamise tulemusena toimuvadki muudatused otsekorralduste kasutamises ja kontonumbri pikkuses.

Eestis on elektrooniliste maksete sooritamine juba täna äärmiselt lihtne ja pangakaardi kasutamine väga levinud. Reisides mujale Euroopas, ei pruugi neid makseteenuseid olla võimalik aga samamoodi kasutada. SEPA sügavam eesmärk on võimaldada ühe pangakaardiga ja selle sama panga muid makseteenuseid kasutada mugav ja turvaline maksmine kõikide kaupmeeste juures üle Euroopa.

EL plaanide järgi rakenduvad olulisemad SEPA nõuded juba 2014. aasta alguses. SEPA rakendamine ei ole meile küll nii eluliselt tuntav kui oli euro kasutusele võtt, kuid selle positiivne mõju on eelkõige tuntav neile tarbijatele, kes töötavad või reisivad välisriikides.

Täpsem info SEPA kohta on kättesaadav Eesti Panga kodulehelt (www.eestipank.ee/SEPA).

“Tooge oma pesumasin ise tagasi” ehk näited tarbijate õiguste piiramisest

Ilmselt igäüks meist oskab sisseoste tehes küsida müüjalt, kui pikk on ostetud kauba garantii. Vähem on aga teada fakt, et olenemata kaupmehe pakutavast garantiist on igal ostjal tegelikult õigus esitada puuduse ilmnemisel kauplejale kaebus koguni kahe aasta jooksul.

Selline kaheaastane kaebuse ehk pretensiooni esitamise õigus on kirjas võlaõigusseaduses. Seal on kirjas seegi, et puudusega kauba puhul saab tarbija nõuda toote parandamist või asendamist ning kui see pole võimalik, siis ostusumma tagasimaksmist.

Kuigi need õigused on sätestatud seadusega, leidub Eestis siiski kaupmehi, kes üritavad neid kas teadmatusel või tahtlikult piirata. Näiteid sellisest tegutsemisest on mitmeid.

Tarbijakaitseametile on teada olukorrad, kus kaupmehed üritavad ebakvaliteetsete jalanõude eest pretensiooni esitanud tarbijatele tagastada vaid osa jalatsite väärtusest. Näiteks, kui ekspertiis selgub, et jalatsitel on tootmisviga, ent samas on ka tarbija eksinud jalatsite hooldusel, rõhuvad kaupmehed sellele, et jalanõude väärtus võrreldes algse hinnaga on langedud ja teevad ettepaneku kompenseerida vaid jalanõude jääkväärtus. Selleks aga kaupmel õigust pole – tõestatud tootmisvea puhul on kaupmel kohustus tarbijale kompenseerida kogu ostusumma, mille kliendiga kokkuleppel võib välja maksta ka kinkekaartides.

Lisaks eksimustele rahaliste kompensatsioonide osas, tuleb palju vaidlusi ette ka pikalt remondis olnud toodetega seoses. Kui kaupleja on puudusega toote remonti saatnud ja parandamisega läheb põhjendamatult kaua aega, on kliendil õigus müügilepingust taganeda ehk raha tagasi saada. Teada on juhus, kus müüja võttis tarbijalt vastu tootmisdefektiga teleri ja lubas selle parandada. Teler oli remondis mitu nädalat ja tarbija päringu peale, kui kaua veel remondiga aega võib kuluda, andis kaupmees vastuse, et oodata tuleb veel vähemalt kuu. Tarbija soovis seepeale lepingust taganeda, ent

kaupmees polnud nõus raha tagasi maksta. Tegelikult oli tarbijal selles olukorras õigus, sest remondiga oli ületatud nn mõistlikku aega ja tarbijale tekitatud põhjendamatuid ebamugavusi.

Levinud eksimus on seegi, et kaupmees võtab puudusega toote korduvalt parandusse. Korrektne oleks, et kui asja parandamine ei õnnestu asendatakse toode või antakse tarbijale raha tagasi. Hiljutisest praktikast on teada situatsioon, kus tarbijal tuli oma uut mobiiltelefon korduvalt remondida lasta. Inimene küll soovis esimese remondi ebaõnnestumisel telefoni tagasi anda ja ostusumma tagasi saada, kuid kaupmees sellega nõus polnud. Antud juhul eiras kaupmees kliendi soovi tootest

loobuda täiesti põhjendamatult. Ainult esimesel korral, kui tootel defekt tuvastatakse, on kaupmel õigus ise valida, kuidas olukorda kõige mõistlikum lahendada on – kas toode parandada, asendada või maksta inimesele raha tagasi. Edaspidi peab kaupleja probleemi lahendamisel arvestama juba tarbija soovidega.

Tihti peale eksitakse ka kauba puuduste kõrvaldamisega seotud kulutuste kompenseerimisel. Kui kaubal on tuvastatud tootmisdefekt, on kaupmees kohustatud tasuma kõik puuduse kõrvaldamisega seotud kulud, sealhulgas posti-, veo-, tööjõu- ja materjalikulu. Selle reegli vastu eksitakse sageli suurte kodumasinade puhul. Näiteks olukorras, kus tarbija as-

jasoetatud pesumasin lakkab töötamast, soovib müüja selle tagastada kauplusesse. Kui juhtub, et tarbijal puudub selleks võimalus, siis pakub kaupmees välja varianti, et nende remondimees tuleb pesumasinale ise järgi, kui tarbija maksab kinni transpordikulud. Seadusest tulenevalt on kaupmees kohustatud aga veokulu ise tasuma. Antud teema juures tuleb rõhutada sedagi, et garantii ja pretensiooni esitamise õigus on kaks erinevat asja. Nagu juba märgitud tuleneb pretensiooni esitamise õigus võlaõigusseadusest ja kehtib igal juhul kaks aastat. Garantiid pakuvad kaupmehed aga vabatahtlikult.

Oluline on siinjuures mainida, et kui kaupmees tahab kliendile anda garantiid, peab ta talle pakuma soodsamaid tingimusi kui kohustab seaduslik kaheaastane kaebuse esitamise õigus. Garantii-ga lisanduvateks eelisteks võivad olla näiteks kaebuse esitamise õiguse kestvus rohkem kui kaks aastat, toote parandamise ajaks asendustoote pakkumine jms. Müüja teade, et kuue kuu jooksul võib ostja puuduse tekkimisel kauplusele kaebuse esitada, ei ole garantii, vaid ostja seaduslik õigus.

FAKTIKAST

- Kui kaubal või teenusel on ilmnunud puudus, võta kaasa ostu tõendav dokument (tšekk või pangaväljavõte) ja pöördu esmalt suuliselt kaupleja poole.
- Kui suulise kaebuse peale ei reageerita, esita kaebus kirjalikult. Kaebusesse märgi oma nimi, kontaktandmed, kaubal/teenusel esinev puudus ja omapoolne soovitatav lahend. Lisa kaebusele ka ostutšeki või pangaväljavõtte koopia.

- Kauba puuduse kõrvaldamisega seotud kulutused nagu posti-, veo-, tööjõu- ja materjalikulu peab tasuma müüja.
- Sul on esmalt õigus nõuda asja tasuta parandamist või asendamist, kui see pole võimalik või parandamine ebaõnnestub, saad nõuda ostuhinna alandamist või kogu ostusumma tagastamist.
- Kaupleja peab kaebusele vastama kirjalikult 15 päeva jooksul.
- Kui vastust ei tule, pood

- keeldub kaebust lahendamist või lahendus ei vasta sinu ootustele, võid pöörduda tarbijakaitseametisse.
- Näpunäited, kuidas esitada kaebust, leiab tarbijakaitseameti veebilehelt www.tarbijakaitseamet.ee või tarbijakaitseameti videokanalist Youtube'is www.youtube.com/tarbijakaitseamet.
- Tarbijakaitseameti nõuan-detelefon on 1330 või 6 201 707, e-post info@tarbijakaitseamet.ee, aadress Rahukohtu 2, Tallinn 10130.

Ravimtaimed meie loodusest sügistalvisel ajal

Käes on aeg varuda juurikaid, koguda saab ka pohlalehti, islandi samblikku ja lepakäbisid. Ja puukoori ja männipungasid, sookailu. Talveperioodil saab varuda meie loodusest üle 20 erineva taime.

MÄDARÕIGAS

Kasutamiseks kaevan juurikad välja, pesen harjaga puhtaks, kraabin musta osa ära ja riivin köögikombainis. Siis panen köögikombainile lõiketera, mikserdan suhkruga peeneks ja lisan toasooja või ja toorjuustu. Sellise võidega saab täita korvikesi, sobib karaski ja leiva peale, liha- ja kalatoitude juurde. Panen juurikaid ka kilekotiga sügavkülma, et sealt võtta, kui tekib isu ja vajadus. Mädarõigas on looduslik antibiootikum ja hea maitseaine. Sobib mao alahappesuse puhul seedimise soodustamiseks, sapi- ja maksapõletiku puhul, sapinõrjustuse suurendamiseks, igemepõletiku ja paradontoosi puhul suu loputamiseks. Mädarõikalehti võib panna reuma puhul valutavatele liigestele. Mädarõigas peaks kuuluma diabeetikute, reuma- ja podagrahaigete menüüsse. Mädarõigas võib ärritada magu, seepärast on soovitatav kasutada peale sööki või söögi ajal või koos piima või võiga. Ei sobi ägedate neeruhaiguste, maokatarride, haavanditõve puhul. Ei soovitata alla 4-aastastele lastele, imetavatele emadele ega rasedatele.

MAAPIRN

Kaeva mugulad välja, loputa, seejärel pese muld korralikult harjaga maha ja jäta mugulad mõneks päevaks närbuma. Siis tükelda ja kuivata kiiresti 40 kraadi juures. Tänu innuliinisaldusele sobivad diabeetikutele ja kõhunäärme probleemidega inimestele. Suurendavad söögiisu ja ergutavad seedetegevust, meestel soodustavad spermatogeneesi ja väidetavalt ka suguiha. Innuliin on toiduks soolestikus elavatele bakteritele. Sobivad pärast antibiootikumi kuuri. Mugulaid on kasutatud dieettoiduna, suure mineraalainetesisalduse ja madala kalorsuse tõttu on ta väärt taim toorsalatites, krõpsudena ja toorkookides jahu asemel. Jahu saab valmistada kohviveskis, või blenderiga. Jahust tehtud küpsised, koogid sobivad tsölia-

kiat põdevatele inimestele. Jahu ja krõpsud on magusa maitsega.

TAKJAJUUR

Kaevata välja ja pesta. Lasta närbuda ja tükeldada, seejärel kuivatada kiiresti. Kasutatakse organismi puhastava teena. Sobib diabeedi ja nahahädade puhul. Mõnedel andmetel on takjajuurel vähirakkude poolustumist pidurdav toime. Juurest saab valmistada õlileotist, mida kasutada juuksekasvu ergutamiseks ja peanahaprobleemide puhul. Juuretükid vala õliga üle, hoia nädala, või kuumutad 90 kraadi juures 4-6 tundi, kurnad ja purki. Leotisele võib lisada rosmariini ja humalakäbisid – kas taimesadena või mõni tilk eeterlikku õli. Kuivatatud juured võib jahvatada ka jahuks, mida toorkooki või küpsisesse panna.

VÕILILLEJUUR

Kaeva välja ja pese. Lase närbuda ja tükelda. Seejärel kuivata kiiresti ja kui soovid kohvi teha, siis rösti. Jahvata jahuks. Sobib teeks või röstituna kohviks. Kohvile võib lisada sigurijuurt ja kuivatatud ja röstitud tammetõrusid.

Suurendab sapieritust, tänu innuliinisaldusele sobib ka diabeetikute teesegusse. Suurendab söögiisu, sapi ja maohappe hulka, kaitseb maksarakke.

SIGURI JUURED

Looduses kasvab teepervedel, jäätmaadel. Saab ka koduaias kasvatada. Sigur on meilgi jälle moodi läinud. Raviks sobivad 1-aastased juured, teed on tehtud ka ürdist. Sigurijuur suurendab sapi teket ja

nõrjustumist ning soodustab seedimist, tal on kergelt lahtistav toime. Sobib suhkruhaigetele, vähendab veres kolesterooli, parandab reuma haigetel enesetunnet. Juuri on kasutatud fruktoosi tootmiseks. Valmistada samamoodi kui võilillejuurte puhul. Tee jaoks kuivata, kohvi jaoks rösti ja jahvata.

KÖRVENÕGESE JUUR

Juured kogutakse, kuna on pikad ja maapinna lähedal, tulevad ka tõmmates välja tihti pehmest muldest. Pestakse närvutatakse ja siis kuivatatakse 40-50 kraadi juures. Kõrvenõgese juuretel on tänu siosteroolele eesnäärme suurenemist pidurdav toime ja urineerimishäireid leevendav ja parandav toime. Annus 4-6 gr droogi keedisena.

LEPAKÄBID

Kogutakse novembrist-aprillini. Kuivad toatemperatuuril. Kasulik kõhulahtisuse ja soolte põletiku korral. Tee valmistamiseks vala 1 spl käbisid üle keeva veega, lase 10 minutit tõmmata ja joo kuni kaks tassi päevas. Tavaline kõhulahtisus möödub 5-10 min jooksul.

TAMMEKOOR

Koguda saab sügisel ja kevadel. Noori sõrmejämestelt okstelt vesta koor, kuivatada toatemperatuuril. Peened võrsed võib niisama oksakäärdega peenestada. Kasulik kõhulahtisuse, soolte põletike, hambaigeme põletiku korral (toime parandamiseks lisada juurde kibuvitsamarju, salveid, naistepuna ja saialille). Valmistamine: keeta 10 minutit ja lasta seista 15 minutit. Kurnata ja juua.

KASEKÄSN

Koguda saab aastaringselt, kuid sügisel on mugavam-pole puuke ja käsnad paistavad ka paremini silma. Kasulik kasvajate korral tõmmistena. Aitab vähendada kasvaja mõõtmeid, pidurdab kasvajakudede vohamist (piimanäärme kasvajate korral), parandab enesetunnet. Kasekäsn saab kasutada ka kohvi asemel toonust tõstva joogina ja kasulik on ta ka suhkruhaigetele.

MÄNNIPUNGAD

Neid saab koguda oksakäärdega külgmistelt okstelt. Nendega saab teha inhalatsiooni kõha ja nohu korral aga võib valmistada ka salvi nii nohule kui kõhale koos sookailu, liivatee ja eeterlike õlidega.

SOOKAIL

Kasvab soistel metsaaladel ja temast tehtud teed saab kasutada kõha korral. Ettevaatlik tuleb olla kuivatamisel, eluruumides paneb ta pea valutama. Samuti ei tohi liialdada joomisega. Lonkshaaval tass päevas on paras kogus. Võib lisada kõha ja nohu salvide sisse koos männipungadega.

ISLANDI SAMBLIK

On hea kõha korral. Olen ise lisanud peotäiele samblikule kibuvitsamarju ja keetnud 30 min, lasen tõmmata umbes 30 min ja joon, lisada võib ka mett. Aitab hästi kõha korral, kurgupõletiku ja kopsupõletiku korral. Alandab palavikku, paneb higistama ja annab jõudu. Nädalaga oled jalul ja tüsitusi ei tule.

POHLA LEHED

Neeru- ja põiepõletiku raviks, neid saab kodus toatemperatuuril kuivatada. Tee valmistamiseks tuleb 1 spl lehti keeta 300ml veega 30 minutit ja lasta tõmmata 45 minutit. Juua lonkshaaval 1-2 tassi päevas 1-2 nädalat.

KATRIN LUKE,
Karepa Ravimtaimeiaia Perenaine
www.ravimtaimeaed.ee

Pangabuss

Kõik oma rahaasjad saate korda ajada Pangabussis!

Pangabussi peatus:

Kundas

Grossi poe parklas
kell 15.30–18.00

IV kvartalis

1., 22. ja 29. novembril
20. ja 27. detsembril

Bussist saate nõu pangateenuste kohta, tellida ja kätte pangakaardi, makseauto-maadist oma kontole sularaha kanda ja välja võtta, teha arvuti abil makseid, avada hoiuseid ja sõlmida muid lepinguid.

Tutvuge Pangabussi sõiduplaani ning finantsteenuste tingimustega aadressil www.swedbank.ee. Lisainfot Pangabussi teenuste, kellaaegade ja peatuste kohta saate 24h telefonilt 6 310 310.

